

Udlændingeloven (2. udgave), med kommentarer af Herman Langlouis og Claus W. Tornøe, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1993, 491 s.

I juni 1983 vedtog Folketinget "verdens bedste udlændingelov". Siden da er antallet af udlændinge, der ønsker ophold i Danmark, enten som flygtninge eller via familiesammenføringer, vokset. I forlængelse - eller snarere som en konsekvens - heraf, kan man fra slutningen af 1980'erne konstatere en politisk stramning på indvandrer- og flygtningeområdet, blandt andet i form af strammere regler for adgang til landet. Ligeledes har Danmark i samme periode i stigende grad tilpasset sin udlændingepolitik til EU-samarbejdet på flygtningeområdet; for eksempel blev udlændingeloven ændret i 1991 med henblik på Danmarks ratifikation af "Dublin-konventionen". Dertil kommer, at konkrete begivenheder som for eksempel de statsløse palæstinensere i Blågårdskirke og borgerkrigen i Bosnien-Hercegovina har afstedkommet en række særlove og -regler på udlændingeområdet.

Alt i alt har det betydet, at udlændingeloven er blevet ændret og revideret adskillige gange i de forløbne ti år, hvorfor det kan være særdeles vanskeligt at få overblik over og forstå det samlede lovkompleks, der regulerer udlændinges adgang til landet, rettigheder i forbindelse med familiesammenføring, udvisning etc. Det er derfor en god hjælp at have den kommenterede udgave af udlændingeloven ved hånden, hvis man ønsker at danne sig et overblik, og hvis man er i tvivl om fortolkningen af de enkelte paragraffer.

Bogen er opbygget på en overskuelig måde. I *indledningen* gives der en kronologisk oversigt over centrale betænkninger, bekendtgørelser og lovændringer på udlændingeområdet før og efter udlændingeloven fra 1983, det vil sige fra 1977, hvor Justitsministeriet nedsatte et udvalg til revision af den tidligere udlændingelov og frem til de seneste lovændringer i 1993 (for eksempel lov om hjælp til frivillig repatriering).

Denne oversigt er dog "renset" for mere analytiske overvejelser, ligesom den politiske kontekst i 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne ikke tages i betragtning. Men spørgsmålet er nok, om man overhovedet kan eller bør forvente sådanne overvejelser i en kommenteret lov. Herefter følger den egentlige *lovtekst*, hvor de omtalte ændringer er indarbejdet. *Kommentarerne* til udlændingeloven udgør naturligvis hovedparten af bogen, og er opdelt efter lovens kapitler, paragraffer samt enkelte punkter i lovteksten, som forfatterne har fundet relevant at uddybe nærmere. Kommentarerne er ikke blot en værdifuld hjælp til afklaring af de tvivlsspørgsmål, der uvilkårligt rejser sig, når man læser selve loven, men giver også interessante eksempler fra praksis. Bogen indeholder desuden et godt og informativt kapitel om EF-asylkonventionen, samt en række relevante love og konventioner, for eksempel lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien og Flygtningekonventionen fra 1951.

Den kommenterede udgave af udlændingeloven kan med fordel bruges af alle, der - enten teoretisk eller i praksis - beskæftiger sig med "udlændingeområdet". I forskningssammenhæng anser jeg bogen som en værdifuld og prak-

Udlændingeloven (2. udgave), med kommentarer af Herman Langlouis og Claus W. Tornøe, København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1993, 491 s.

I juni 1983 vedtog Folketinget "verdens bedste udlændingelov". Siden da er antallet af udlændinge, der ønsker ophold i Danmark, enten som flygtninge eller via familiesammenføringer, vokset. I forlængelse - eller snarere som en konsekvens - heraf, kan man fra slutningen af 1980'erne konstatere en politisk stramning på indvandrer- og flygtningeområdet, blandt andet i form af strammere regler for adgang til landet. Ligeledes har Danmark i samme periode i stigende grad tilpasset sin udlændingepolitik til EU-samarbejdet på flygtningeområdet; for eksempel blev udlændingeloven ændret i 1991 med henblik på Danmarks ratifikation af "Dublin-konventionen". Dertil kommer, at konkrete begivenheder som for eksempel de statsløse palæstinensere i Blågårdskirke og borgerkrigen i Bosnien-Hercegovina har afstedkommet en række særlove og -regler på udlændingeområdet.

Alt i alt har det betydet, at udlændingeloven er blevet ændret og revideret adskillige gange i de forløbne ti år, hvorfor det kan være særdeles vanskeligt at få overblik over og forstå det samlede lovkompleks, der regulerer udlændinges adgang til landet, rettigheder i forbindelse med familiesammenføring, udvisning etc. Det er derfor en god hjælp at have den kommenterede udgave af udlændingeloven ved hånden, hvis man ønsker at danne sig et overblik, og hvis man er i tvivl om fortolkningen af de enkelte paragraffer.

Bogen er opbygget på en overskuelig måde. I *indledningen* gives der en kronologisk oversigt over centrale betænkninger, bekendtgørelser og lovændringer på udlændingeområdet før og efter udlændingeloven fra 1983, det vil sige fra 1977, hvor Justitsministeriet nedsatte et udvalg til revision af den tidligere udlændingelov og frem til de seneste lovændringer i 1993 (for eksempel lov om hjælp til frivillig repatriering).

Denne oversigt er dog "renset" for mere analytiske overvejelser, ligesom den politiske kontekst i 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne ikke tages i betragtning. Men spørgsmålet er nok, om man overhovedet kan eller bør forvente sådanne overvejelser i en kommenteret lov. Herefter følger den egentlige *lovtekst*, hvor de omtalte ændringer er indarbejdet. *Kommentarerne* til udlændingeloven udgør naturligvis hovedparten af bogen, og er opdelt efter lovens kapitler, paragraffer samt enkelte punkter i lovteksten, som forfatterne har fundet relevant at uddybe nærmere. Kommentarerne er ikke blot en værdifuld hjælp til afklaring af de tvivlsspørgsmål, der uvilkårligt rejser sig, når man læser selve loven, men giver også interessante eksempler fra praksis. Bogen indeholder desuden et godt og informativt kapitel om EF-asylkonventionen, samt en række relevante love og konventioner, for eksempel lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien og Flygtningekonventionen fra 1951.

Den kommenterede udgave af udlændingeloven kan med fordel bruges af alle, der - enten teoretisk eller i praksis - beskæftiger sig med "udlændingeområdet". I forskningssammenhæng anser jeg bogen som en værdifuld og prak-

tisk opslagsbog, der næsten bør indgå som et naturligt arbejdsredskab på linje med andre opslagsbøger; men den bør på den anden side heller ikke tillægges større betydning end som så.

Charlotte Hamburger
Institut for Statskundskab

Dorthe Pedersen, *Offentlig løn - projekt Forhandlingsøkonomi*, København: Samfundslitteratur, 1993, 236 s., kr. 210,00.

Bogen er en grundig historisk gennemgang, der både afspejler lønudviklingen, forvaltningshistorien og den samfundsmæssige udvikling fra retsstat over velfærdssamfund til forhandlings- og informatiksamfund.

Lønnens organisering ses i relation til den offentlige sektors udvikling og forandring. Netop nu er der opbrud i den lønpolitiske debat, hvilket blandt andet skyldes lønsystemets stivhed, der anses for et problem i forhold til den omstilling, fornyelse, fleksibilitet og effektive ressourceudnyttelse der efterspørges.

Nye idealer kæmper mod årtiers traditioner, og der er et magtspil i gang om organisationernes rolle. Hele forestillingen om den offentlige sektors rolle og opdelingen i et offentligt og privat arbejdsmarked er under opbrud. Der er et nyt syn på den offentlige sektor.

Bogens formål er at beskrive de institutionelle betingelser som lønkampen udspiller sig under. Ved at kende fortiden, forstår man nutiden og kan derved bedre pejle fremtiden.

Tolkningen foregår ud fra en forhandlingsøkonomisk forklaringsramme, der fremstilles på en klar og koncis måde. Forhandlingsøkonomien er kendetegnet ved, at fornyelse ikke sker gennem autoritative indgreb, men via målrettede kampagner og komplicerede forhandlingsspil, der er præget af verbale, diskursive og institutionelle kampe om herredømmet.

Den forhandlingsøkonomiske konsekvens er, at lønforhandlingerne ikke længere kan opfattes som et strategisk spil i klassisk forstand, hvor parterne forholder sig til hinanden som rationelle agenter. Derimod er der en tendens til, at de tre adskilte politikker, forvaltningspolitikken, personalepolitikken og lønpolitikken nu integreres i en fælles strukturpolitisk strategi for omstilling og fornyelse af den offentlige sektor.

Det sætter nye dagsordener for de offentlige lønforhandlinger. Politikere og organisationsfolk tvinges til at tænke i alternative delegations- og indflydelsesformer, idet de eksisterende systemer udfordres af en begyndende mobilisering på decentralt niveau. Påstanden er derfor, at systemets evne til institutionel samordning sættes på prøve.

Decentraliseringen og samfundsudviklingen stiller store krav til den decentrale institution, både med hensyn til medarbejdernes kvalifikationer og den ledelsesmæssige flair. De enkelte løn- og personalekontorer står overfor en stor